

Biện pháp phòng trừ sâu, bệnh hại rau

1. Biện pháp canh tác

Làm đất

- Bước đầu tiên trong biện pháp canh tác đó là chọn đất trồng. Đa phần các cây rau thích hợp trồng ở đất có độ pH từ 5 – 7, có khả năng giữ ẩm và thoát nước tốt.

- Sau đó, hành làm đất tơi xốp và phơi ải đất. Mục đích của việc phơi ải, giúp cho vi sinh vật hảo khí trong đất hoạt động tốt, làm cho đất tơi xốp, thông thoáng và cây dễ hấp thu các chất dinh dưỡng có trong đất. Ngoài ra, phơi ải đất còn có tác dụng diệt một số mầm bệnh, cỏ dại còn tồn dư trong đất ở vụ trước. Chính vì vậy, hạn chế sử dụng thuốc hóa học về sau.

-Tùy thuộc loại rau chọn trồng và điều kiện của từng hộ gia đình mà có thời gian phơi ải đất dài hoặc ngắn nhưng ít nhất thời gian phơi ải phải đạt từ 5 - 7 ngày.

Trồng luân canh, xen canh

Tùy từng mùa vụ mà chúng ta chọn loại rau trồng cho thích hợp. Để hạn chế sâu bệnh, trước khi trồng chúng ta phải chọn giống rau có nguồn gốc rõ ràng và sạch bệnh. Áp dụng biện pháp luân canh với cây khác họ, tốt nhất là cây lúa nước.

Tuy nhiên nhiều hộ gia đình không có điều kiện để luân canh, chúng ta có thể trồng xen canh với cây khác họ cũng có tác dụng làm gián đoạn nguồn thức ăn và sua đuôi sâu hại. Ví dụ trồng cà chua xen với cây rau thập tự như cải bắp, cải thảo, súp lơ...vv. Mùi cây cà chua có tác dụng xua đuổi sâu tơ hại trên cây rau thập tự. Chính vì vậy, giảm được việc dùng thuốc hóa học trên những cây rau họ thập tự này.

Bẫy cây trồng

Ngoài biện pháp luân canh, xen canh, có thể tiến hành bẫy cây trồng để dẫn dụ sâu hại hoặc sua đuôi sâu hại. Ví dụ, chúng ta có thể trồng cây hoa hướng dương trên đầu các bờ ruộng rau, để thu hút sâu khoang đến đẻ trứng. Chúng ta phun diệt trừ chúng trên các cây này dễ hơn rất nhiều trên cây rau.

Trong quá trình chăm sóc rau chúng ta bón phân và tưới nước hợp lý. Tùy thuộc loại cây và thời gian sinh trưởng mà áp dụng các phương pháp tưới nước khác nhau: tưới phun lên cây, tưới rãnh, tưới nhỏ giọt, tưới đủ ẩm không đọng nước... giúp rau sinh trưởng phát triển tốt và hạn chế được sâu bệnh hại trên rau.

Khi trồng cây con ra ngoài đồng ruộng, cần trồng cây khỏe mạnh, không bị sâu bệnh hại, loại bỏ cây yếu, chết.

2. Biện pháp thủ công

Trong quá trình chăm sóc TS. Nhưng lưu ý, chúng ta thường xuyên vệ sinh đồng ruộng; ngắt những lá già, lá bị sâu bệnh, cây bị bệnh và các tàn dư thực vật, thu gom để vào một khu vực sau đó mang đi tiêu hủy.

Đối với đặc tính của một số sâu, như sâu tơ đẻ trứng và hại mặt dưới của lá, sâu xanh bướm trắng đẻ trứng và hại ở mặt trên của lá..vv.. Các đối tượng sâu này, chúng ta cần thường xuyên kiểm tra đồng ruộng để ngắt bỏ ổ trứng mới nở và giết nhộng của chúng, hạn chế việc sử dụng thuốc hoá học về sau..

Ngoài ra, bà con có thể sử dụng bẫy dính màu vàng hoặc màu xanh để bẫy một số con trưởng thành có cánh như rệp, ruồi đục lá, đục quả, bọ nhảy...hại nhiều loại cây trồng. Những loại bẫy này chi phí thấp, có thể tận dụng các vật liệu tái chế sẵn có để làm bẫy.

Bẫy nên đặt ở độ cao 40 - 60 cm tính từ bệ cây là thích hợp nhất.

3. Biện pháp sinh học

Biện pháp sinh học phòng trừ sâu bệnh hại rau là lợi dụng các thiên địch để tiêu diệt sâu hại trên đồng ruộng.

Bảo vệ thiên địch của sâu hại rau: các loài bọ rùa ăn rệp ăn sâu hại; các loài ong ký sinh trứng, sâu non, nhộng của sâu hại; các loài kiến, nhện...ăn sâu hại; các loài nấm đối kháng: Trichoderma, Beauveria...Để bảo vệ được các loài có ích này, không nên sử dụng sử dụng thuốc hóa học.

Bên cạnh đó, bà con có thể sử dụng bẫy feromol treo trên ruộng rau để thu hút con trưởng thành cái đến các bẫy mà không giao phối được, không đẻ được trứng và không hình thành được sâu.

Feromol là hợp chất hóa học có hoạt tính sinh học rất cao, đóng vai trò quan trọng trong hoạt động sinh sản của các loài sâu hại. Bẫy feromol đặc biệt có hiệu quả đối với các loại sâu hại không thể phát hiện sớm bằng phương pháp thông thường, như sâu khoang, sâu xanh bướm trắng, sâu tơ, sâu keo da láng trên các loại rau, hoa, đậu, lạc, nho, bông...

Cách đặt bẫy feromol: Sử dụng lọ nhựa hoặc bát nhựa đã dùng một lần, có đường kính 18-22cm, buộc mồi vào dây thép theo kiểu quang treo, sau đó đổ nước 1/3 thể tích bát có pha thêm một ít xà phòng, xà phòng có tác dụng khi bướm bay vào bẫy, rơi xuống nước, sẽ bị bịt lỗ thở lại và chết rất nhanh.

Tùy từng loại rau mà chúng ta treo bẫy khác nhau. Đối với loại cây thấp như su hào, bắp cải, hành ... đặt bẫy ở vị trí cao hơn bề mặt tán cây trên ruộng chừng 20- 30cm. Đối với cây trồng như đậu leo, cà chua, dưa chuột... thì treo bẫy ở vị trí sát mặt giàn cây để tạo thuận lợi cho feromol lan tỏa rộng

Các loại mồi feromol có hiệu quả hấp dẫn sâu hại trong thời gian ít nhất là 21-24 ngày, tùy theo điều kiện thời tiết và theo từng vùng thì thay bả, tốt nhất thay mồi feromol mới theo định kỳ 20 ngày kể từ ngày sử dụng.

Chú ý đặt bẫy liên tục từ khi trồng đến khi thu hoạch sản phẩm. Ngoài ra hàng ngày bà con thường xuyên kiểm tra các bẫy để vớt những con bướm đã chết và bổ sung thêm nước xà phòng khi cần thiết.

4. Biện pháp hóa học

Trước khi sử dụng thuốc hóa học để phòng trừ sâu bệnh, TS Nhung nhấn mạnh nhiều lần cần thường xuyên điều tra ruộng, để phát hiện sâu bệnh vượt qua ngưỡng gây hại kinh tế mà 3 biện pháp trên không điều hòa được, thì lúc đó chúng ta mới nên sử dụng thuốc phun, ưu tiên các loại thuốc sinh học, thuốc thảo mộc trước, nếu vẫn không điều trị được sâu bệnh thì mới sử dụng thuốc hóa học để phun.

- Cách điều tra sâu

Tùy thuộc vào từng loại sâu bệnh mà chúng có cách điều tra khác nhau. Để biết được diễn biến mật độ sâu hại trên đồng ruộng, chúng ta điều tra theo định kỳ 5 – 7 ngày một lần, điều tra theo phương pháp 5 điểm chéo góc. Khi mật độ sâu hại trên cây từ 10% là chúng ta tiến hành phun thuốc.

Để phòng trị sâu xanh bướm trắng và sâu tơ chúng ta có thể sử dụng thuốc Elincol 12 ME; V-Bt; Proclaim, Xentari 35WDG, Pegasus 500SC, Amate 150EC....pha theo nồng độ khuyến cáo của nhà sản xuất.

Đối với loại sâu kháng thuốc nhanh như sâu tơ, sâu xanh nhện đỏ, cần sử dụng luân phiên các loại thuốc, thuốc có hiệu quả chúng ta không được sử dụng quá 2 lần.

Để đảm bảo an toàn, trước khi phun, cần kiểm tra dụng cụ phun, dụng cụ đo lường nếu cần thiết. Đầu tiên, đổ 1/3 nước vào bình, mở nắp thuốc cần pha cho vào bình. Sau đó, tiến hành lắc bình phun, sao cho thuốc tan hết, đổ tiếp lượng nước đến vạch quy định, đậy nắp lại và tiến hành phun. Khi phun thuốc, cần phải phun theo nguyên tắc 4 đúng đó là: đúng thuốc, đúng nồng độ, đúng lúc và đúng cách.

- Cách điều tra bệnh

Trước khi dùng thuốc hóa học phun phòng trị bệnh, TS. Nhung lưu ý cần phải điều tra mức độ bệnh hại, sau đó mới tiến hành phun. Khi điều tra số là trên

cây bị mắc bệnh từ 5-10 % thì chúng ta mới tiến hành dùng thuốc để phun phòng trừ.

Khi cây bắt đầu bị bệnh chúng ta quan sát bằng các mắt thường gần như không phát hiện được. Chủ yếu chúng ta dựa vào sự biến đổi màu sắc lá trên cây rau để nhận biết vết bệnh. Đại đa số ban đầu các vết bệnh thường là các chấm nhỏ màu vàng hoặc nâu nhỏ, sau một thời gian các chấm hoặc vết bệnh lan dần to ra. Do vậy, bà con cần phải kiểm tra thường xuyên theo định kỳ 7 ngày một lần ở 5 điểm chéo góc trên đồng ruộng, để phát hiện bệnh sớm và đưa ra biện pháp phòng trị kịp.

Khi sử dụng thuốc hóa học để phun trên rau, chúng ta cần tuân thủ thời gian cách ly đối với từng loại thuốc để đảm bảo an toàn an toàn vệ sinh thực phẩm, khi mang đến tay người tiêu dùng./.

<http://tuaf.edu.vn/khoanonghoc/bai-viet/bien-phap-phong-tru-sau-benh-hai-rau-15546.html>